

Kan pengenes værdi måles i penge?

(incl. til **Pengenes** marginale nytteværdi)

Økonomerne lader som om, at pengenes værdi kan måles i penge, når de stiller tallene for omsætning og rigdom op i pengepriser!

De lader som om,

- **at priserne på penge og alt andet er et objektivt mål for værdi,**
- **at penge er et kvantitativt udstrakt mål for værdi, uanset hvordan værdi i øvrigt betragtes, dvs. kvalificeres som meningsindhold, erfaring, i social og psykisk forstand.**

Problemerne i det foretagende er mangfoldige, uadskilleligt sammenhængende.

- 1) Penge har ingen fysisk udstrækning¹. (De skabes ud fra mekanismer, som ikke respekterer kvantitative grænser)
- 2) Penge er et kommunikationsmedium. (Dvs. et selvorganiserende medie, der udfolder sig via semantik, kommunikationens egen-dynamiske form for generering af mening, reference til sig og andet.)
- 3) Mediet, penge, udfolder sig via et hav af sociale lovmæssigheder, der gør det umuligt at tale om penge som "objektiv repræsentation for andet" end netop sig selv. Mediet må nødvendigvis reducere sine værdier til sit systembetingede og systeminterne univers af mening, dvs. alt andet end det, som fagøkonomien af i dag fremstiller det som; "objektiv "re-præsentation for/præsentation af" andet end snæver økonomisk systemintern mening". (evnen til at tale om en sådan form for lukkethed mangler i fagøkonomien)

¹ I klassisk erkendelsesteoretisk forstand skelnes der på den ontologiske dualismes grundlag mellem primære og sekundære egenskaber. De primære egenskaber er substantielle. Der findes fx i Rene Descartes ontologi tre slags substans, hvor materien i dag står tilbage som det nærmeste man kommer det objektive i ontologisk forstand. Det der kan måles og vejes er af højeste grad af virkelighed her, men denne inddeling af virkeligheden i grader er selv funderet i en form for konstruktivisme, hvis realitet kun svært lader sig integrere i sig selv på intellektuelt og, for den sags skyld, videnskabeligt forpligtende grundlag. Der er meget metafysik på spil, når vore dages økonomer taler om objektive forpligtende og sande mål for værdi. Korthuset braser sammen, når terminologien og de implicitte forudsætninger for teoribygningen gås efter i den kontekst. Så det undgår man helst.

- 4) Penge er omgærdet af et hav af sociale fordomme, der gør dem til noget af det mest overfortolkede fænomen² inden for det sociale. Omverdenen til det pengeøkonomiske system, samfundet i sin helhed, er gennemsyret af en slags religion, tilbedelse og forveksling af penge med det nærmeste det moderne samfund kommer forestillingen om det gode, sande og skønne.
- 5) Pengene står eksplicit for markedsværdi i fagøkonomiens tilgang til dem, priser sat i penge, men i prisdannelsesmekanismen, udbud og efterspørgsel, optræder pengene på begge sider af ligningen mellem udbud og efterspørgsel, i genereringen af prisen konkret og funktionelt. Det er derfor, at pengene aldrig vil kunne udfylde rollen som det ultimativt sande mål for sig selv eller andet; det vil aldrig kunne afklares, hvornår pengenes indskrivning på den ene eller anden side af distinktionen mellem udbud og efterspørgsel er legitim. Pengenes selvreference³ underminerer den form for identitet, som fagøkonomien bygger sin teori op om. Den form for selvreference, hvor det samme er forskelligt, aldrig identisk, arbitrært anbragt i sin dobbeltfunktion, underminerer det legitime i prisdannelsen som mål for værdi. M.a.o: Pengenes markedsværdi indgår som både udbud og efterspørgsel i konkretiseringen af penge som købekraft, hvor de skabes, som lån i selv samme!⁴
- 6) Markedsværdi er det, som alt gøres op i pengeøkonomisk. Men markedsværdien er ikke nytteværdi, sådan som det hævdes indledningsvis og dogmatisk i mainstreamøkonomernes mikroøkonomiske lærebøger.

² Der skrives og tales meget om virtuel realitet, om virtuelle penge fx. Men selve den kognitive performance, ved hvilken pengene opnår deres psykiske og sociale realitet, forbliver sorte huller i erfaringsfeltet. Skoven er dyb og stor, ingen kan se den for træer. Mainstreamøkonomerne har ingen forstand på penge. Fx påstår de, at bitcoins ikke er rigtige penge! I dag, d. 4/6 er en bitcoin 2555 gange mere værd end en US\$. Det er det fri markeds endogent skabte penge, nomineret i nationalbankpenge, som er værdiløse i sammenligning med! <http://arbejdsforskning.dk/visartikel.asp?art=210>

³ »Walras ... indførte en heldig praksis ved at skelne 'numéraire' (en nominal måleenhed, der er udtryk for priser og værdier, og som ikke ændres eller påvirkes i sit virke) fra 'monnaie' (et gode, der konkret fungerer som byttemiddel, men på en måde, så dette gode påvirkes, når det via dets monetære rolle absorberer en del af sig selv som både udbud og efterspørgsel).« (s. 1320: *Geschichte der ökonomischen Analyse. Von Joseph A. Schumpeter, Zweiter Teilband*, Göttingen. Vandenhoeck & Ruprecht – 1965. egen

oversættelse). Citatet bringer det for pengenes funktion som objektiv indikation for værdi i anden forstand end den systeminterne i forlegenhed. En fantastisk præcis distinktion mellem penge af navn og gavn, hvor penge af gavn, konkrete funktionelle penge, netop karakteriseres ved selvreferencen, det at de absorberer sig selv som både købekraft og udbud. Jeg fremhævede pointen i min artikel om penge på det nu nedlagte Modkraft: <http://modkraft.dk/artikel/hvad-er-penge>

⁴ <http://arbejdsforskning.dk/pdf/art-270.pdf>

- Identiteten mellem markedets værdi for omverdenen og markedsværdiens systeminterne status tages for givet i fagøkonomiens lærebøger, hvorfor evnen til overhovedet at se markedsværdien - pengeøkonomiens interne referenceværdier, til forskel fra markedets eksterne værdier - pr. definition og af teoridannelsens iboende grunde er udelukket forud for enhver empiri, der falder i fagøkonomiens teoriramme. Distinktionen mellem det økonomiske systems interne mening og omverdenens mangfoldige former for mening er fraværende i fagøkonomien, et kritikpunkt som ikke kan manifestere sig på de gældende fagøkonomiske præmisser.
- For bl.a. at dække over den illegitime teoretiske dogmatisme og axiomatik, så genereres der en række af former for halvmetafysisk og essensmytologisk vås, fx omkring det at rense priserne for deflation og inflation⁵. Øvelsen går ud på at skabe en forklaring, der skal begrunde antagelsen om, at prisen, sat i penge og renses for inflation, er "det sande mål for værdi!"

(Hermed er lidt af rammen for behandlingen af princippet om pengenes marginale nytteværdi indledningsvis antydnet.)

⁵ Forbrugerpriserne renses for inflation giver den som mainstreamøkonomiens objektive mål for økonomisk værdi, vækst og rigdom. Begreberne om pengenes selvreference, mangel på identitet og kvantitativ udstrækning, inflation i priserne på kapitalværdier mangler fx, og princippet om pengenes marginale nytteværdi er her tabuet over dem alle.

Pengenes marginale nytteværdi

(En kommentar til: “*Geschichte der ökonomischen Analyse. Von Joseph A. Schumpeter, Zweiter Teilband*, Göttingen. Vandenhoeck & Ruprecht – 1965 side 1335,” hvor Schumpeter refererer til Walras omkring dennes betragtninger omkring princippet om marginale nytteværdi⁶ i forbindelse med det at definere pengenes værdi. Citatet fra stedet bringes i engelsk oversættelse sidst i denne tekst, der er en forberedende øvelse i arbejdet med at fortolke og inddrage pengenes marginale nytteværdi i udviklingen af distinktionen mellem det pengeøkonomiske systems systeminterne form for mening til forskel fra systemets fremmedbetydning)⁷.

Fagøkonomerne skelner ikke mellem værdien af den først tjente dollar og værdien af den sidst tjente. Det skyldes, at deres forsøg på at

⁶ Det det også gælder penge, at de har marginal nytteværdi, dvs. at den først tjente monetære enhed for det økonomiske subjekt, teoridannelsens aktør i mikroøkonomisk teoridannelse, er så det helt store tabu inden for den herskende teoridannelse. Når det overhovedet lader sig gøre, at opretholde dette tabu, så er det fordi man implicit skelner mellem den form for nytte, som alene lever ved den rationalitet som eksklusivt henter mening internt i pengeøkonomisk forstand, og andre former for nyttighed, dvs. andre former for nyttighed, der knytter sig til andet end pengenes købekraft. Samtidigt taler man om penge, som om de ikke har værdi i sig selv selv, men de har netop en i pengeøkonomisk snæver forstand værdi, som ikke kan identificeres med nytte. Systeminternt centrerer det økonomiske system sig om funktion, hvilket ikke er det samme som ydelsen fra systemet som den falder i omverdenen. Men nyttebegrebet manifesterer sig udifferentieret internt i videnskaberne om økonomien. Når jeg taler om pengenes marginale nytteværdi, så er det med ud fra en sociologisk betragtning, dvs. et perspektiv der centrerer økonomien i det sociale. Det gør økonomerne ikke. De har ingen forudsætning for at gøre det.

⁷ Begrebsdannelsen knytter sig til en teoribygning, som Luhmann har initieret udviklingen af, især med sin bog om samfundets økonomiske system fra 1986. Systemintern selvreference og fremmedreference er her udtryk for den symbolik, som pengene markerer. Alle andre former for symbolik er diabolske i relation hertil. Semantikken omkring begreberne er udviklet og anvendt i mine to bøger “Samfundets økonomiske system” og “Det økonomiske menneske” fra 2016.

https://www.saxo.com/dk/forfatter/steen-ole-rasmussen_6984229

Diabolisk efterspørgsel (dD/diabolic Demand) omfatter teoretisk alle de former for efterspørgsel, der ikke retter sig mod penge for penges skyld og pengeøkonomisk efterspørgsel (sD/symbolic Demand) omfatter de former for efterspørgsel, der retter sig mod penge for pengenes skyld (Spørgsmål om pengenes diabolske værdi bliver med distinktionen mulig at differentiere i en uendelighed, samtidigt med at det bliver muligt at holde fast i pengeøkonomiens symbolik i dens snævre systeminterne referenceramme). Pengenes symbolik, s, er markedsværdi, hvor værdi i anden forstand er diabolsk, dvs. fremmedkvalificeret i relation til s, pengeværdi. (nytte er d, dvs. diabolsk, hvor markedsværdi er s).

etablere et almengyldigt mål for værdi i penge på den måde øjeblikkeligt ville miste enhver aura af mening. Det er således ikke kravet om realitet i teoridannelsen, der får økonomerne til at se bort fra den først tjente dollars nytteværdi til forskel fra den sidst tjente, men behovet for at redde "billedet på en gyldig teori"! Men billedet på en rusten cykel er ingen cykel. Billedet på penge som mål for værdi er af ekstrem tvivlsom værdi!
[Men det sælger!](#)

I snæver fagøkonomisk forstand, dvs. af de ideologiske grunde⁸, der styrer fagøkonomien af i dag, er den først tjente dollar lige så meget værd - for "det økonomiske menneske", der identificeres med forbrugeren - som den sidst tjente.

Først og sidst tjente/uførtjente dollar

Hver eneste omsatte eller investerede dollar tæller ind i fagøkonomiens mål for almennyttighed, omsætning og rigdom med samme vægt, og det af den simple grund, at deres mål for økonomisk vækst i produktion, Y-værdien i deres ligevægtsmodeller, Output såvel som Earnings = BNP, ville miste det sidste gran af overbevisningens kraft, hvis de briller blev brugt, der viser forskellen mellem menneskets først og sidst tjente/uførtjente møntenhed!

Homo Economicus/ikke forbruger

Differentieringen af mennesket som økonomisk menneske og forbruger udelades eller bortforklares også med forklaringen, der går på, at de økonomiske værdier, der ikke umiddelbart har nogen nytteværdi for et konkret menneske, ud over sin markedsværdi, vil få det på sigt, hvorfor de skal tælle ind udifferentieret!⁹

Virtuelle værdier/virtuel fremtid/strukturel ligevægt

Fremtiden figurerer som den virtuelle værdi¹⁰, man klynger sig til, når fagøkonomen dogmatisk hævder, at det ikke kan udelukkes, at selv den største prisboble, kunstigt oppustede markedsværdi, højeste nominelle værdi talt i penge, kan vise sig at få praktisk konstruktiv mening i en ukendt fremtid. Det man ikke ved noget om bruges som argumentet for,

⁸ Begrebet "ideologi" bruges her som betegnelse for den "faktaresistente", "kontrafaktuelle" og "ikke lærevillige kognitive adfærd". Økonomerne er mere moralister end videnskabsmænd. De belærer under reference til deres atidslige forestilling om det perfekte marked, men er kun ekstremt selektivt lærevillig i den verden, som de løfter deres formaninger mod.

⁹ Det økonomiske systems rationalitet bygger op om en funktionalitet som identificeres med systemets ydelse til omverdenen. Det er teoretisk bekvemt, men lukker af for den erfaring, som bygger op om distinktionen mellem dD og sD. Den adfærd, som styres af økonomisk rationalitet, er dysfunktional, men der er ingen sD på den kvalificerede viden om det, og det er alt, hvad det økonomiske menneske med dets fattige rationalitet forstår.

¹⁰ Begrebsdannelsen finder sted omkring nøglebegrebet "strukturel ligevægt". Det er udtryk for "ideel fremtidsværdi", de trivielle regnemodellers virtuelle imperativ!

at man ved, hvad man ikke ved; at der er identitet mellem pålydende markedsværdi af i dag og nytteværdi (om ikke andet, så på sigt)!

Pengeskabelse

Det økonomiske menneske investerer og skaber pengene som lånepenge i allerede eksisterende markedsværdier. Det sker med det formål at generere markedsværdi. Bankerne sætter huspriserne ved at belåne husene op i et af dem defineret prisleje. Det sker i samarbejde med ejendomsmæglerne, der arbejder i samarbejde med kreditforeningerne, der igen har interesse i at styre prislejet i bestemte områder til bestemte tider og til bestemte kunder. Goldman Sachs skaber pengene som fordringer på sig selv og køber markedsværdier, der prissættes i og med Goldman Sachs pengeskabelse. Det er svikmøllen; pengeskabelse - skabelse af markedsværdi. Den mekanisme har finanssektoren brugt i mere end 200 år, uden at den gemene hob har formået at forstå den. Det ligger lidt for langt ude i forhold til det, som et moderne samfund kan registrere kognitivt på gældende præmisser, bl.a. fordi det er pengeskaberne som styrer den sociale selvbeskrivelse.

Det er den illegitime men alment accepterede måde at berige sig på i det moderne pengeøkonomiske samfund. At de stigende markedsværdier ikke umiddelbart har nytteværdi hverken for det økonomiske menneske eller forbrugeren, det bortforklares af fagøkonomien med, at en investeret krone eller dollar pr. definition forøger verdens rigdom med samme møntenhed, hvorved verden bliver økonomisk større med markedsværdien af kapital. Verden bliver rigere med det økonomiske menneskes investering, hævdes det.

Det er fagøkonomiens dogmatisk vedtagne udgangspunkt, og det strider mod alle empiriske iagttagelser fx omkring prisinflationen på boliger, aktier, obligationer, futures, swaps og andre finansialiserede derivater, der reelt aldrig har været højere her anno 2017. De tilbagevendende økonomiske kriser vækker nogle gange lidt opmærksomhed omkring det, men indtil videre har mekanismen fået lov at fortsætte. Journalister, økonomer og politikere snik snakker, uden at det kommer til det egentlige¹¹.

Pengenes marginale nytteværdi er tabu, et blandt mange

¹¹ Hos den tyske filosof og eksistentialist, Martin Heidegger, finder man klare fremstillinger af den mentalitet, som udfolder sig hæmningsløst i det moderne samfunds sociale selvbeskrivelse. Evnen til at forstå sig selv i det han kalder fundamentalontologisk forstand med sit hovedværk, *Sein und Zeit*, fra 1927, glimrer ved sit fravær overalt i det sociale af i dag.

***Princippet om pengenes marginale nytteværdi har tilfældigvis ikke
altid været tabu
Dogmatikken og forbuddet mod tænkningen har sin genese,
historie***

Pengenes værdi sidestilles af vore dages fagøkonomer med nytteværdi¹², hvor der således ikke skelnes mellem det økonomiske menneskes først tjente møntenhed og samme menneskes sidst tjente møntenhed. Alle penge tæller på den måde ind i "fagøkonomernes kumulative mål for forbrug, produktion og rigdom". De tælles op, som om de var ligeværdige og som om pengeøkonomisk værdi var identisk med nytteværdi, nu eller på sigt.

Alle penge går som regneenhed op i et og samme kumulative mål for værdi, BNP'et, Y (Output/Earnings) og alle investerede penge tæller ligeligt ind opgørelsen over verdens rigdom.

Hvis man skulle arbejde med differentieringen af pengenes mere eller mindre marginale nytteværdi, så ville det være helt umuligt at sidestille dette kumulative mål for omsætning sat i penge, som man arbejder med nu, med et mål for virkelige menneskers virkelige nytte af markedet. Målet for værdi ville jo ændre sig med sin udstrækning, og det, at det samme i nogle manifestationer var af mindre validitet end i andre, ville underminere muligheden for at bringe det ind i et og samme almengyldige position, som fx målet for det generelle prisniveau implicit bygger op om.

Det er baggrunden for, at man har valgt at se bort fra pengenes marginale nytteværdi.

Et eller andet sted så ved fagøkonomerne godt, at det ikke er videnskab, når de implicit identificerer markedsværdi med nytteværdi. De satses i stedet på deres markedsværdi på det marked, som de har ophøjet til dommer i spørgsmålet om videnskabeligheden i deres budskaber; "Se!", siger de, "vore budskaber, om at den rigestes sidst tjente dollar er lige så meget værd som den fattigstes først tjente dollar, sælger hysterisk godt, ergo er de sande! Markedet har ret. Det siger markedet. Vi forstår os på

¹² Luhmanns teoriapparat omfatter begreberne om den systeminterne rationalitet og systemets ydelse til omverdenen, samfundet i øvrigt. Funktion og ydelse behøver ikke at gå op i nogen højere enhed. Han er relativt blind for den systeminterne teleologi, der kommer til udfoldelse i investeringerne, der sigter på markedsværdi for markedsværdiens skyld, pengeskabelsen og prisdannelsen, der primært udfolder sig som inflation i priserne på kapital uden nogen nødvendig funktion eller ydelse til samfundet med dets diabolske værdier, efterspørgsel udbud, men har alligevel lagt grundlaget for kritik.

markedet. Det har altid ret. Og hvis det ikke har ret, så er det verden, der ikke er god nok til markedet.”¹³

Fagøkonomerne forstår, hvad der er økonomisk for dem selv og de købedygtige, som de lever af at servicere. De arbejder stort set alle sammen for finanssektoren, højeste led i hierarkiet, den sektor, der lever af at lave penge, modsat alle de dumme forbrugere, der må tjene pengene, arbejde for løn.

Det tag, som pengene tilsyneladende har i virkeligheden, er af en anden natur, end den der udspiller sig for øjet, der ser gennem den nuværende fagøkonomis mål for værdi. Man kan tale om fagøkonomiens realitet, og realitetens fagøkonomer. Evnen til at se sig selv, som dem der ser, er en svær øvelse, som er værd at komme efter, men ikke noget for økonomer. Det kan nemlig ikke betale sig.

Fagøkonomiens abstrakte pengeværdi er dybest set en inkommensurabel størrelse i forhold til pengenes nytteværdi, der netop også afhænger af, om vi taler om nytte af først tjente dollar eller sidst tjente dollar.

Men for økonomerne er den abstrakte pengeværdi nyttig som salgsargument for deres teori. Man kan her tale om teoriens markedsværdi, som ikke er identisk med teoriens nytteværdi for omverdenen, hvor teoriens salgsværdi på ingen måde kommer verden til gode uafhængigt af hvem og hvor man er. Den fælles målestok mangler.

Spørgsmålet om pengenes nytteværdi er tabuiseret, og et meget komplekst spørgsmål, som der slet ikke er plads til i mainstreamøkonomiens teorier.

Tabuet har været med til at reducere fagøkonomien til pseudovidenskab.

Det, at noget er for komplekst at have med at gøre i forhold til bestræbelserne på at stille alt op i trivielle ligevægtsmodeller, som man sætter sine variabler ind i, er ikke noget gyldigt argument for at udelade det.

Hvis virkeligheden er for kompleks eller består af værdier, der ikke kan registreres på en og samme målestok, så er det ikke længere videnskab om virkeligheden, man praktiserer ved at udelukke det fra sin videnskab.

¹³ Identiteten mellem ideologi og fagøkonomi er komplet. Journalister, politikere og økonomer er derfor manifesterede udgaver af det, der korrekt kan defineres som [markedsfundamentalisme](#). Kommer de i tvivl om noget, så henviser de bare til hinanden og markedet. “Høren sagen” i ophøjet enhed med mainstreamøkonomerne, købt og betalt af den finansielle sektor.

Hvis teorien ikke tager højde for virkelighedens kompleksitet, og må se bort fra dens forskellighed for at redde sig selv, sin sammenhængskraft omkring statistiske værdier af ligevægt, så er den ikke længere videnskab om virkeligheden. Så er den ikke længere kompleks nok i sin begrebsdannelse.

Falsk grænse mellem økonomisk system og omverden, økonomi og videnskab fx

Mikromodeller taler om input og output. Der tales om kapital, arbejdskraft og ressourcer som input, og om produktet som output. Problemet er her igen, at begge dele måles i penge, og som om det pengeøkonomiske system var markeret via en fysisk registreret grænse mellem system og omverden, hvor transporten over grænserne kunne måles i penge.

Verden er dog ikke splittet i to ved det at noget er gjort til genstand for økonomisk omsætning, prissat, registreret som markedsværdi. Det får i pengeøkonomisk forstand det, der kaldes en systemintern reference med prissættelsen, dvs. det indikeres i kraft af det medium, som hedder penge. Men ontologisk og metafysisk er det ikke dermed trådt ind i en anden virkelighed. Det er kun i semantisk, kommunikativ, social og psykisk forstand, at der er sket noget.¹⁴

Det er et teoretisk krav, at et kvantitativt fysisk mål for det økonomiske systems omfang kan indføres, at der indføres en empirisk registrering af kvantitativ tilføjelse og fjernelse af værdi til et system over en grænse, altså at der indføres en iagttagelig distinktion mellem system og systemets omverden. Det er fagøkonomiens udgangspunkt, og den taler derfor over mikroøkonomien om investeringer, input og output.

Problemerne er, som allerede nævnt;

- at penge er et kommunikationsmedie,
- at dette medie ikke har en fysisk eller en kun meget arbitrært indført gyldig begrænset udstrækning,
- at der kan skelnes mellem værdier i økonomisk forstand og værdier i anden forstand,
- at penge som efterspørgsel ikke er at identificere entydigt med nyttefunktion eller værdi i anden forstand end økonomisk,
- m.m.

¹⁴ Pointen er aldeles konkret, men når man gør opmærksom på, at pengene kun indikerer sin egen værdi, at verden hverken vokser eller bliver mindre med kommunikationen, prissættelsen, beskrivelsen i markedspriser, så bliver det for abstrakt. Som kommunikationsmedie er pengene den abstraktion, som står i vejen for at afsløre abstraktionen som abstraktion.

Investeringer i produktion markerer af teoriiboende grunde inputgrænsen, og produktet markerer output. Forbruget eliminerer produktet med selve omsætningen/forbruget. Det økonomiske systems volumen svinger altså med input og output, over investering, produkt og forbrug. Sådan forstår man det inden for teoridannelsen.

Men i virkeligheden er efterspørgsel (behov) og udbud (behov for at byde ind) også et diabolisk fænomen i forhold til pengenes symbolik, hvor pengene er et kommunikationsmedie, der hverken gør verden større eller mindre i sig selv, og som heller ikke har nogen fysisk absolut udstrækning, der kunne gøre anvendelsen af terminologien omkring fysisk input og output meningsfuld¹⁵.

Pengenes mere eller mindre marginale nytte fortjener al den opmærksomhed, som der ikke er plads til inden for den fagøkonomiens mainstreammodeller. For pengenes nytteværdi kan ikke måles i penge¹⁶!

Den fattigste halvdel af verdens befolkning har tilsammen lige så stor andel i verdens samlede rigdom, målt i penge, som de otte rigeste verdensborgere har tilsammen. Ifølge den herskende økonomiske videnskab har de otte rigeste menneskers behov samme gyldighed i relation til det at definere pengenes økonomiske værdi som 3,75 milliarder enkeltindviders behov. Det følger af, at de 8 menneskers behov tæller nøjagtigt lige så meget som 3,7 milliarder menneskers i forhold til det at definere pengenes købekraft/vektoren i målet for pengenes værdi/nyttfunktion¹⁷.

¹⁵ Forvekslingen af pengeværdi med alt andet er i mangt og meget så gennemgribende, så fx Herman E. Dalys genoptagelse af Whiteheads begreb om malplaceret konkretisering, på trods af sin simpelhed, virker uforståelig for almindelige økonomer. De taler lystigt videre, som om kapital, målt i penge, kunne erstatte hele det pengeøkonomiske systems omverden af mulighedsbetingelser, som om kapital, målt i penge, er det økonomiske systems ultimative livsgrundlag. Det miljøøkonomiske råds tro på, at den økonomiske omsætning af sine mulighedsbetingelser fører frem til markedsværdier, der kan kompensere for fx global opvarmning, ødelagt grundvand, ødelagt landbrugsjord, fiskedød, forsvindende biodiversitet, ekstrem fattigdom (begrundet i de ekstremt riges berigelser på bekostning af de fattige) er gigantisk!

<https://www.google.dk/#q=malplaceret+konkretisering+>

¹⁶ Der er forskel på funktion og ydelse, sådan som jeg kommer nærmere ind på i bogen, Samfundets økonomiske system.

¹⁷ Rigdom er mere eller mindre likvid eller bunden købekraft. Når markedet er i en opadgående spiral, dvs. når værdierne stiger i takt med pengeskabelsen på markedet, er alle værdier likvide, modsat når spiralen er for nedadgående. Produktionen kan ikke i pengeøkonomisk forstand adskilles fra pengeskabelsen. Kapitalen er markedsværdi, og den skabes med penge, uden at symbolikken behøver at indikere øget nytte for omverdenen, ydelse og systemintern funktion er inkommensurable størrelser, semantisk og ontologisk uden klart sammenfald.

Når fagøkonomerne lader disse 8 individers behov tælle for det samme som 3,7 milliarder menneskers behov i økonomisk forstand, så er det konsekvens af deres behov for at lade den først tjente møntenhed tælle lige så meget som den sidste, et behov som bunder i forsøget på at redde en teori frem for behovet for at beskrive pengenes differentierede nyttefunktion i virkelighedens verden af forbrugere og andre livsformer.

Når den sidst tjente dollar er ufatteligt meget mindre værd end den først tjente, så forsvinder målestokken for pengenes absolutte værdi, målt i penge.

De behov, der manifesterer sig som efterspørgsel i pengeøkonomisk forstand, er afgørende for identificeringen af den ene side af den såkaldte økonomiske videnskabs ligevægt, relationen mellem udbud og efterspørgsel, udbud og købekraft, som vor tids økonomiske modeller arbejder med. De otte enkeltindividers efterspørgsel vejer - i relation til den herskende økonomiske videnskabs begreb om penge som mål for værdi - det samme som 3,75 milliarder menneskers efterspørgsel, netop fordi de tilsammen har samme økonomiske købekraft!

Den absolutte værdi af denne teoridannelse, teoridannelsens kardinalværdi, er så postfaktuel som tænkes kan¹⁸. Men dens dysfunktionelle natur, dens marginale funktionsværdi¹⁹ er gigantisk for de få, som repræsenterer efterspørgslen på den teori, der fungerer upåklageligt i arbejdet med at marginalisere de manges frustration over ikke at have del i pengeøkonomien²⁰.

De kommercielle medier lever sammen med vore dages offentligt finansierede forskningsinstitutioner af at levere de få heldiges foretrukne fortælling om sig og sines heroiske bidrag til udviklingen mod den bedste af alle verdener, der godt nok fortøner sig og forsvinder i takt med, at det økonomiske system smadrer ikke bare menneskehedens fundamentale livsbetingelser, men livet på jorden.

Valget af Donald Trump som USA's præsident er det seneste anstød mod den store fortælling, fortællingens kulmination og undergang i et og samme fænomen. Rigtigt mange kan se, at han er blevet valgt på fortællingen om, at hvad der er godt for ham, det er ikke bare godt for

¹⁸ Kardinalværdi, absolut generel værdi. Når jeg her kalder den postfaktuel, så er det i relation til hævdet værdi. Dens virkelige kardinalværdi er negativ, og på ingen måde virtuel.

¹⁹ Funktionsværdien ligger i det sociale, succes med at forveksle markedsværdi med nytte.

²⁰ De mange har ikke råd til at formulere deres egen teori, og får den herskende ned med statsstøtte og milliarder af støtte fra finanssektor og erhvervsliv.

ham, men for USA og resten af verden. Det er den store fortælling, løgn²¹

Erfaringen svarer ikke til noget

Hvis der kan konstateres manglende overensstemmelse mellem teori og virkelighed, og hvis det pr. definition er teorien, der iflg. sig selv er sand, så er det virkeligheden, der iflg. teorien skal rette ind efter teorien og virkeligheden der repræsenterer det falske.²²

Det følger af teorien selv og intet andet.

Det handler om den selvudråbte gyldighed og opbygningen af den formelle struktur bag det, som kaldes deduktive, transitive værdier i logiske systemer, det som vore dages økonomiske analytikere har som ideal.

For dem er virkeligheden noget, der skal tilpasses teorien. Og når virkeligheden ikke udfolder sig i overensstemmelse med teorien, så er det virkeligheden, der ikke er god nok til teorien eller kun småfejl i teorien, som kan rettes.

De økonomer, der betjener sig af modellerne og som refererer til modellerne, er kun dårligt i stand til at redegøre for og retfærdiggøre hverken for det overordnede teoretiske udgangspunkt af strukturel art eller for de variabler.

Der er tale om trivielle regnemodeller, og man kan altid gå ned i et delaspekt og pille ved det, isoleret fra det overordnede, ud fra den antagelse at alt andet forbliver identisk²³. Teorien er en forestilling eller et billede på en anvisning på helhedens forandring ved aspektets isolerede forandring²⁴. Teorien er en forestilling eller et billede på forudsætningen for "mening", det konstruktivistiske i teorien om det økonomiske system sat ind i en deduktiv analytisk form

²¹ Den vestlige verdens sociale selvbeskrivelse er ved at bryde sammen. Rune Lykkeberg forsøger på at redde den ved at afskrive den vestlige verdens leder:

https://www.information.dk/debat/2017/06/usa-kan-laengere-kaldes-frie-verdens-leder?lst_frnt

²² Der tales for tiden meget om alternative sandheder. I virkeligheden er dogmatikken bare et alternativ til videnskabeligheden, som man ikke kan leve op til.

²³ Altandetlige.dk (ceteris paribus)

https://da.wikipedia.org/wiki/Ceteris_paribus

²⁴ Erkendeidealet bygger op om den analytiske metode.

<http://www.arbejdsforskning.dk/pdf/art-83.pdf>

Kun ved at manifestere sig som en del af virkeligheden risikerer teorien at afsløre sig som det falske. Teorier og iagttagelser kan kun som del af virkeligheden være falske. Hvis teorien vil være sand pr. definition, må den hæve sig over den verden, den retter sig mod. Hævet over verden er den tilsyneladende uanfægtet, men så også uden udsagnsværdi om verden i verden.

Som del af verden har teorien udsagnskraft, men er samtidigt falsificerbar.

Der findes andre fremgangsmåder, når det gælder om at redde teorien, end den, der går på at hæve sig over verden.

Iflg. de neoklassiske markedsøkonomers trivielle regnemodeller følger den strukturelle ligevægt med nødvendighed af markedets lov, hvis altså verden udfolder sig i overensstemmelse med modellerne.

Det virtuelle indskrives sig som en fremtidsværdi, og muligheden for at undskylde og redde teorien er righoldigt til stede, netop fordi man altid kan finde markedsfejl, dvs. sider af virkeligheden, som ikke passer ind i teorien, og som derfor ikke er gode nok til teorien. Verden fordømmes moralsk, og teorien består.

Uligevægt, hvis en sådan overhovedet er mulig, er aldrig "de sande mekanismer"s skyld, men at finde i den forurenende virkeligheden, og iflg. teorien et aspekt af virkeligheden, der ikke retter sig efter markedets lov (teorigrundlagets ahistoriske nødvendighed/"de sande mekanismer").

Der skelnes mellem det marked, der er i overensstemmelse med modellerne, og det, der ikke er. Fremmedelementer er illegitime markedsfaktorer, som forstyrrer markedets ligevægt, det sande markeds inertie mod utopia, den bedste af alle verdener!

Det er fagøkonomiens teoretiske udgangspunkt, dogmatisk og uvidenskabeligt!

Ligevægt er en virtuel værdi, der manifesterer sig via teoriens regnemodeller og som af fortolkerne af modellerne tages som udtryk for det sande markeds ideelle fremtid.

Ligevægten følger af markedets lov, der er til fordel for den perfekte aktør på det perfekte marked, og det perfekte marked er til fordel for samfundet i sin helhed. Det er idealet, utopia.²⁵

²⁵ Jesper Jespersen formulerer en kritik, der retorisk går i retningen af det, som jeg skriver her. Han har også taget hovedkræfterne bag foreningen "Gode penge" i skole, hvilket betyder at man her hænger fast i John Maynard Keynes projekt. Hverken filosofisk eller økonomisk videnskabeligt er man på højde med de fremskridt, som andre postkeynesianere har gjort. Det er også tydeligt, at man har et stort behov for anerkendelse inden for

Teorien er hævet over virkeligheden, men udfolder sig alligevel som del af virkeligheden med sine anvisninger og distinktioner mellem legitime og illegitime aktører og former for adfærd. Den fungerer som fortidens præster, troldmænd og shamaner gjorde, forklædt som videnskab.

Der insisteres på de virtuelle værdier, den strukturelle ligevægt, prismetmekanismen i et og alt.

Grundmekanismen er prisdannelsen, sat i penge.

Prisen dannes på markedet af markedets udbud og efterspørgsel.

Pengene er det store problem i modellen, fordi de skabes af markedet på markedet²⁶, og optræder samtidigt som både udbud og efterspørgsel, hvorved forudsætningen for at tale om afvejning eller ligevægt mellem udbud og efterspørgsel er meningsløse begreber i relation til beskrivelsen pengene som mål for værdi i det hele taget. Det er tabu, for øvrigt noget som mainstreamøkonomer og kommercielle massemedier tager sig tykt betalt for at praktisere, tilfældigvis af finanssektoren, der lever af at lave pengene lige ud af den blå luft, hvor alle andre må tjene pengene!

Markedsværdien, pengenes værdi, målt i penge, hæver og sænker sig som et autarkt (løsrevet) fænomen via især de markedsendogent skabte penge. Det har økonomerne altid kendt til, som det de ikke ville vide, og dermed som deres dårlige samvittighed²⁷.

Det følger af pengenes natur, at de er både udbud og efterspørgsel i forhold til sig selv.²⁸

Derfor er penge ikke noget, som man taler om blandt økonomer²⁹.

Den ekstreme detaljerethed og matematiske forfinelse, som de professionelle økonomer fodrer deres regneark med, kan i sociologisk forstand betragtes som øvelser, der sættes i verden med det formål at

den mainstreamøkonomi, som man hævder at kritisere. Der er ingen intellektuel autonomi i bevægelsen.

²⁶ <https://www.google.dk/#q=endogene+penge>

²⁷ Især John M. Keynes gør sig eksplicit skyldig i at se bort fra de markedsendogent skabte penge, netop fordi han noget lunkent beskriver dem i sit værk, "A Treatise on Money" fra 1930, for så med fuldt overlæg at se bort fra dem igen i sit hovedværk fra 1936.

²⁸ <http://www.arbejdsforskning.dk/pdf/art-227.pdf>

²⁹ "Most economists think that in the long run money does not matter"

- Peter Birch Sørensen og Whitta-Jacobsen (2005) s. 68 Citatet bringes af Jesper Jespersen på alt andetlige.dk:

<http://altandetlige.dk/blog/jesperjespersen/undervise-makroekonomi-565>

I tråden under, afslører poderne på stedet, hvor ekstremt dogmatisk og ureflekteret de er.

slippe for at forholde sig til relationen mellem pengeværdi og mangfoldigheden af former for kvalificeret erfaring af hvad værdi og nytte er uden om økonomernes mål for værdi så i øvrigt. Økonomerne orienterer sig mod markedsværdien, deres symbolik,

- som om markedets værdi ikke var der for omverdenen på en måde, der ikke går op i markedsværdien,
- som om videnskaben fx ikke havde sit eget sprog, et andet end det, der handler om fakturerings talværdi.

Penge er tabu i vore dages ligevægtsmodeller, fordi deres udsagnskraft om det pengeøkonomiske systems indflydelse på realøkonomien bryder sammen, når pengenes skabelse og indflydelse på fordelingen af købekraften og efterspørgslen inddrages eksplicit i teoridannelsen.

Iflg. teorien er det aldrig teorien, der her er noget galt med. Det er altid verden, der ikke er god nok til teorien, ADAM, AGIL, DREAM. Og hvis det alligevel er teorien, der er noget galt med, så skal den bare ændres en lille smule.

Modellerne sprøjter prognoser ud, og er skåret sådan sammen, at tallene passer på virkeligheden, eller også så passer de ikke på virkeligheden. Man kan efterprøve prognoserne. Og hvis de ikke passer, viser sig at ramme forbi, så er det verden, der er noget galt med, iflg. ADAM, AGIL og DREAM, eller også så skal der bare skrues lidt kvantitativt på nogle af de variabler, som indgår i modellerne.

I virkeligheden er ADAM, AGIL og DREAM trivielle regnemodeller, bygget op som formler med et altid begrænset antal variabler, der kan bruges som yderst abstrakt afbillede af en økonomisk tilstand eller udvikling. Samfundet er alt andet end trivielt, dvs. alt andet end kvantificerbart eller faktoreret.

I virkeligheden har de økonomer, der arbejder med modellerne, hentet modellernes variabler ud af en kontekst, som de på mange måder anser for at være alt for ufin til modellerne.

De tager afstand fra den ekstremt komplekse virkelighed, som fx M, P, V og T står for i den formel³⁰, som udgør grundstrukturen i deres formelle regnemodeller.

³⁰ Kvantitetsligningen er grundstrukturen i ligevægtsmodellerne, og den er også grundstrukturen i Milton Friedmans monetarisme, hvor han kommer frem til den konklusion, som forfølges af hele den vestlige verdens centralbanker og i det politiske system. Det går ud på at inflation alene kan styres med pengemængden, og at denne igen styres udefra af centralbankerne. I virkeligheden skabes pengene på markedet af markedet, og inflationen begrænser sig ikke til forbrugspriserne, sådan som man har valgt at lade som om i inflationsopgørelserne fra fx den danske nationalbank, der heller ikke vil indrømme, at inflationen i priserne på kapital kan forklares med finanssektorens illegitime markedsendogene skabelse af penge.

De holder ørerne stive, når det kommer til det formelle indhold i metoderne, men ryster på hovedet af al den virkelige larm, der slet ikke er plads til i deres idealiserede model.

Hvis man vil lære at reflektere over indholdet i de modeller, som vore dages mainstreamøkonomer arbejder med, og som de skærer deres anbefalinger til beslutningstagere til efter, så skal man gå tilbage de teoretiske forfædre, der formulerede dem først, som læste og kunne læse hinanden.

Man kan sige, at de teoretiske forfædre, modsat dem der bare har arvet teorierne, så variablerne og regnemetoderne som forenklinger af virkeligheden. Disse forfædre var faktisk hele tiden parat til at korrigere teorien i forhold til virkeligheden, dvs. parat til mere end det bare at pille lidt ved talværdierne i algebraen.

Det drejer sig om León Walras, J.M. Keynes, Joseph A. Schumpeter m.fl.

Grundstrukturen i ligevægtsmodellerne er kvantitetsligningen.

Vore dages ligevægtsøkonomer står der, og belærer verden om den sande vej frem mod deres virtuelle fremtidsscenarie, den strukturelle ligevægt, den ideelle og aldeles virtuelle tilstand, hvor det "sande markedes lovmæssigheder" har fået lov til at indstifte det bedste af alle samfund.

Når de skal argumentere for teoriernes gyldighed, så henviser de til forfædrene, tavse om det, at netop teoriernes forfædre havde et helt andet forhold til teorierne, et udogmatisk og lærevilligt forhold til formler og variabler.

Problemet er selvfølgelig, at distinktionen mellem utopi og realitet er arbitrær og at det virtuelle skydes ind i virkeligheden via en slags essensmysticisme, som om der var tale om noget mere virkeligt sandt og godt end virkeligheden.

Verden er på den måde ikke god nok til modellerne, og præsterne er sådan set heller ikke er gode nok til verden. Det kan vi andre godt se, og vi forstår, at det er trist at tage fejl hele tiden.

Det at en konstruktion af en forklaringsmodel ikke er god nok til verden, det kan ikke forklares inden for dens -isme. Det er et diabolsk budskab inden for -ismens symbolik.

Når vi lever i det, som med en vis ret kaldes den postfaktuelle eller faktaresistente epoke, så kunne man få den fæle mistanke, at det faktisk er de her regnemodellers skyld.

Sagt på en anden måde, teorien er rigtig, under forudsætning af at den er det, og hvis den ikke er rigtig, så er det verden, der ikke lever op til teorien, og teorien er stadig rigtig. Det syge orienteringsmønster i en nøddeskal.

Ligevægtsøkonomernes teori er sand pr definition, lader sig ikke falsificere og retter sig alligevel mod verden, som om det var her den galt. Definitionen på moralsk dogmatisme.

Citat:

“The second set of questions turns upon our distinction between equation of exchange and quantity theory. How far did the writers of that period actually go beyond the statement of the formal equilibrium relation $MV=PT$?

‘The “Quantity Theory” is often defended and opposed as though it were a definite set of propositions that must be either true or false. But in fact the formulae employed in the exposition of that theory are merely devices for enabling us to bring together in an orderly way the principal causes by which the value of money is determined.’

Walras’ position is extremely difficult to understand. His purely analytic work upon the problem (see his treatment in the *Éléments* and in the ‘Note sur la “Théorie de la Quantité”’ in the *Études d’économie politique appliquée*, pp. 153 et seq.) presents first of all a most interesting feature:

he did not simply posit that the value of money is inversely proportional to its quantity, but he tried to deduce it rationally from the **marginal utility principle**, going so far as to say that one would have to reject the latter in order to have a right to reject the former.

Another interesting feature is that he lets the quantities of fixed and circulating capitals be determined beforehand as a function of a given rate of interest.

But, proved under these restrictions, the theorem in question, while of course true, is extremely weak and fully open to the objection we so often meet, that the **quantity theory is true only under assumptions that render it trivial and quite valueless.**

(Citat, **Wikipedia 2017**: Die Quantitätsgleichung ist definitionsgemäß immer wahr und empirisch nicht [falsifizierbar](#).)

For Walras’ theorem really amounts to not more than that, all other things being strictissimi equal, a given amount of transactions could be affected

as well by means of a smaller amount of monetary units if all prices were reduced in the same proportion.

However, not only did Walras call this the *théorie de la quantité*—which in itself would entitle us to class him with its opponents for, if this is really its *formule exacte*, then there is certainly nothing to it—but he also seems to have been a victim of the delusion that this theorem was all the analytic basis needed for his plan of currency reform, that is, he identified this theorem with the proposition that practical control of the price level can be achieved by controlling the quantity of money, a proposition which, right or wrong, has certainly little to do with the theorem proved.”

<http://sttpml.org/wp-content/uploads/2015/08/schumpeter-history-of-economic-analysis-schumphea.pdf>

“Retten til at afvise den omvendte proportionalitet mellem pengemængde og pengeværdi forudsætter en kvalificeret tilbagevisning af princippet om (pengenes³¹) marginal nytteværdi³². Det er kravet. Tilbagevisningen er ikke gennemført på videnskabelig basis. Det er tabuet i forhold til modellen, der hvor pengenes nytte inddrages. Han fortsætter måske også uden konsekvent at se ligningen som en ikke falsificerbar teori, hvor de indførte betingelser for dens gyldighed gør den triviel.

Hvis man ser på renten i øjeblikket, investeringerne i realøkonomisk produktion, så er det slående, hvor mange penge der fosser ind i uproduktive kapitalværdier, med prisinflation til følge. Produktet, målt i omsætning fratrukket prisstigninger, halter håbløst efter prisstigningerne på kapital, der er flerdoblet de sidste 7 år, med deraf følgende gigant inflation i de relative priser til følge. Relationen mellem renter og pengemængder er af samme grund heller ikke til stede, sådan som Walras hævder³³.

(Der hvor citatet slutter, kunne det komme til at handle om Fishers anbefalinger til styring af pengenes værdi, der går i retning af det som bevægelsen gode penge anbefaler, altså kravet om fuld reserve. Fisher

³¹ Jeg sætter også pengene ind, som noget der har nytte, såvel som andet. Det komplicerer selvfølgelig det hele helt vanvittigt meget, og med fuldt overlæg. I modsætning til mainstreamøkonomerne, så prøver jeg ikke på at redde en teori.

³² Princippet hævdes med stor ihærdighed inden for alle mainstream mikroøkonomiske modeller.

³³ Nulrente eller ligefrem minusrente er realitet her anno 2018. Kapitalmængderne er gigantiske, målt i penge, med den realøkonomiske produktion er svær at definere i relation til, da købekraften bliver mere og mere koncentreret i hænderne på ganske få økonomiske agenter, læs *homo economicus*. De har ikke andre mål tilbage i tilværelsen, end det der går på den i pengeøkonomisk rationalitets aller snævre form for mening, nemlig akkumulation af fordringer på fordringer og andre aktiver, dvs. tilgodehavender hos alle andre. Penge kan beskrives som uafsluttede regnskaber, men ikke bruges som mål for verdens rigdom.

talte om fuld reserve i guld, hvor vi nu om dage har nok i nationalbankens penge, når der tales om reserve. Fischer er meget mere kompliceret end som så, men er blevet kendt for sin anbefaling om fuld reserve bag pengemængden, i guld.)

Pengeskabelsen er af i dag helt ude af statslig kontrol. Det forekommer latterligt urealistisk, når foreningen med Ole Bjerg i spidsen foreslår, at nationalstaten Danmark skulle gå ind og lave sit eget pengesystem. Kronens funktion og værdi hænger sammen med resten af den vestlige verdens valutaer, Euro, Dollars og Yen. De uhellige alliancer mellem finansverden og politisk system er altafgørende for den vesterlandske monetære hegemoni. Politisk magt og pengemagt hænger sammen. Det er ikke markedet, hverken ideelt eller konkret, der bestemmer selv og i overensstemmelse med sine sande iboende lovmæssighed. Magten over pengeskabelsen er altafgørende, og bunder i tillid, politik og social sammenhængskraft.

I "A treatise on Money", Book III side 197, gør Keynes i opgør med kætterne (folk, som har forstået, hvordan pengene laves, og som modsat ham mener, at pengeskabelsen skal gå tilbage til staten/statens bank, sådan som fx Nationalbanken misinformerende hævder det sker i dag) opmærksom på idealet om identitet mellem realøkonomisk opsparing og udlån/investering, dvs. idealet om ligevægt mellem skabelsen af bankpenge og opsparing, for at undgå inflation eller deflation i investeringskapitalen. Men han gør eksplicit opmærksom på, at netop bankernes pengeskabelse ikke er betinget af opsparing, at udlån genererer indlån, penge, at penge hviler i den finansielle sektors budgetstørrelser, uafhængig af realøkonomien, men afhængig af de markedsværdier, som stige og falder med pengemængden, ulånet i en selvfødende, selvreference, som et autarkt fænomen. I sit hovedværk fra 1936 har han helt fortrængt den viden. Hans reaktion bunder i en viden om, at forudsætningen for pengenes funktion er brugernes tillid til dem som noget, der er begrænset og dermed af betingende identisk karakter for sin værdi i sig selv.

Modsætningsforholdet mellem realøkonomiske produktionsmidler og kun nominal pengeværdi er både latent og manifest til stede i hele Keynes teoridannelse. Værdien af det sidste er som en afspejling af det første, og ikke noget autarkt isoleret.

Han har begreber for realøkonomisk produktionskapital, altså et begreb om en realitet, før denne er målt i penge. Der skelnes mellem pengeværdi og realværdi, om end, som altid, fordi der er tale om inkommensurable størrelser, på et tvivlsom grundlag.

Princippet om pengenes marginale nytteværdi sætter jeg ind over for pengeværdi slet og ret, som afgørende komplikation for vor tids ligevægtsøkonomer, der blinde for pengeskabelsens ekstremt

uproduktive og skæve fordeling nægter at se på meningsløsheden i de koncentrationer der findes af købekraft, markedsværdi, hinsides enhver funktionel mening for andet end det økonomiske menneskes isolerede erfaring. Nyttéværdien står i modsætning til det pengeøkonomiske, pengenes symbolik og for at tilbagevise den omvendte proportionalitet mellem pengemængde og pengeværdi, som relationen søges i kvantitetsligningen, hvor $P=(M \times V)/Y$, må princippet om pengenes marginale nytteværdi tilbagevises. Uden, så bliver begrebet om det absolutte prisniveau meningsløs ligesom opgørelsen over økonomiens absolutte volumen. Man kan fx ikke sige, at en generel forøgelse af pengemængden gør dem mindre værd, for det kommer helt an på hvordan de skabes, om det er internt på markedet som lån i allerede eksisterende kapitalværdier, som bare stiger i pris, uden øget produktion til følge, eller om de falder som købekraft hos de fattigste, hvis livskvalitet stiger voldsomt i takt med indkomstforøgelsen.

Den generelle lovmæssighed, eller formlen som sådan, der peger hen mod virkningen af pengemængdens betydning for det generelle prisniveau, er gyldig, medmindre princippet om pengenes marginale nytteværdi kan tilbagevises. Det ved man. Man kan ikke tilbagevise princippet om pengenes marginale nytteværdi, men lader som om.

Spørgsmålet om mængdernes fordeling, må med ind i betragtningen, før man kan tale om pengenes absolutte og generelle værdi. Alle de dynamiske effekter må med, og de underminerer gyldigheden af mainstreamøkonomernes mål for rigdom og produktion.

Man kan ikke identificere markedsværdi med nytteværdi.

Betingelsen for gyldigheden af pengemængden som bestemmende for omvendt proportionalitet mellem pengemængde og værdi er ikke opfyldt.

Det, der står i dette lille oplæg til læsning af og inspiration i et tekststykke, griber lidt ind i det sprog, som jeg forsøger at udvikle i mine bøger om økonomi. De er mere udførlige:

https://www.saxo.com/dk/boeger/tags_endogene-penge ³⁴

³⁴ Min kritik af mainstreamøkonomiens nærmest religiøse og moralske karakter er mere konkret, end den efterhånden meget udbredte adfærd, som netop hævder noget sådant: The irony is that, in its determination to make itself a science that can reach hard and fast conclusions, economics has had to dispense with scientific method at times. For starters, it rests on a set of premises about the world not as it is, but as economists would like it to be. Just as any religious service includes a profession of faith, membership in the priesthood of economics entails certain core convictions about human nature. Among other things, most economists believe that we humans are self-interested, rational, essentially individualistic, and prefer more money to less. These articles of faith are taken as self-evident. Back in the 1930s, the great economist Lionel Robbins described his profession in a way that has stood ever since as a cardinal rule for millions of economists. The field's basic premises came from "deduction from simple assumptions reflecting

very elementary facts of general experience” and as such were “as universal as the laws of mathematics or mechanics, and as little capable of ‘suspension”.

<https://www.theguardian.com/news/2017/jul/11/how-economics-became-a-religion>

Det, der fanger min opmærksomhed i artiklen i The Guardian, er mangel på differentieret og selvstændig tilgang til formler, empiri og variable i genstanden for kritik. Kritikken stopper ved kravet om konkretisering, der på trods af sin pålydende værdi forfalder til og manifesterer sig som det, som det eksplicit fordømmer. Mangel på vilje, mod til at ramme økonomernes selvfede og ekstremt lukrative positioner som det de er, kalde dem ved navn, og sætte dem ind i den helt let tilgængelige fordømmende ramme af forpligtende viden om dem og deres plads i verden, larmer ved sit fravær. The Guardian ser ud som om den vil noget sammen med sine medarbejdere. Det vil den egentlig ikke. Den er del af elendigheden.